

Ulkoasiainneuvosto 23.2.2026; Suomen tavoitteet

Ulkoasiainneuvosto kokoontuu 23.2.2026 Brysselissä. Suomea kokouksessa edustaa poliittinen valtiosihteeri Pasi Rajala. Kokouksen varsinaisina aiheina ovat Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa ja Lähi-idän tilanne. Ministerit käyvät myös epävirallisen keskustelun ulkomaisesta tiedon manipuloinnista ja häirinnästä (FIMI) sekä epävirallisen lounaskeskustelun Board of Peace -rauhanneuvoston Gaza-erityisedustaja Nikolai Mladenovin kanssa.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. Suomi tukee EU:n pyrkimyksiä heikentää ja rajoittaa Venäjän kykyä jatkaa sotatoimiaan ja ylläpitää niitä tukevaa teollisuutta. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi pitää tärkeänä sektoripakotteiden laajentamista, pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. (EU/998/2025-UM-2)

Suomi tukee pakotteiden täydentämistä lisätulleilla Venäjän federaatiosta peräisin oleville tuotteille. Lisätullit ohjaavat irtautumaan Venäjältä peräisin olevista tuotteista vahvistaen EU:n omaa tuotantoa ja toimitusketjujen hajauttamista sekä vähentävät siten Venäjän hyötymistä kaupallisesta tuonnista Euroopan unioniin.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023, UTPJ 12/2024) Suomelle on tärkeää, että EU:n tukea Ukrainalle jatketaan riittävällä tasolla ja että tukea pystytään toimittamaan nykyistä enemmän, nopeammin ja tehokkaammin. Suomi osallistuu myös Ukrainan jälleenrakennukseen. Suomi tukee EU:n Ukraina-suunnitelman (*Ukraine Plan*) toimeenpanoa Ukraina-tukivälineen (*Ukraine Facility*) avulla. EU:n on yhdessä kumppaniensa kanssa jatkettava tukeaan myös Ukrainan energiasektorille.

Venäjän siviileihin kohdistamien hyökkäysten jatkuessa Suomi korostaa, että EU:n tulee jatkaa toimia Ukrainan siviiliväestön suojelemiseksi.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi. (E 73/2025 vp)

Kestävä ja oikeudenmukainen rauha edellyttää Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista yhtäältä Ukrainalle toimitettavan aseavun ja muun tuen sekä toisaalta Venäjän taloudelliseen kykyyn vaikuttavien pakotteiden kautta. Suomi tukee Ukrainan tavoitetta kestävästä ja oikeudenmukaisesta, YK:n peruskirjan sekä kansainvälisen oikeuden mukaisesta rauhasta.

Suomi jatkaa rauhan edistämistä eri vaiheissa: ennen neuvotteluja, tulitauon aikana ja rauhanneuvottelujen yhteydessä. Ukrainan ja Euroopan on oltava mukana omaa turvallisuuttaan koskevissa

keskusteluissa. Sodan lopputulos vaikuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti Euroopan ja transatlanttiseen turvallisuuteen.

Suomi katsoo, että on tärkeää liittää Ukrainan puolustusteollisuus Euroopan puolustuksen teknologiin ja teolliseen pohjaan. Suomi kannattaa ukrainalaisten toimijoiden osallistumista EU:n puolustusteollisiin ohjelmiin. On tärkeää, että Ukraina jatkaa oikeusvaltion vahvistamiseen ja korruption kitkemiseen tähtääviä uudistuksia myös puolustuksen hallinnonalalla ja puolustusteollisuudessa. (E 33/2025 vp) Suomi tukee esitystä erillisestä Ukraina-yhteistyötä koskevasta pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) sitoumuksesta. (EU/1366/2022-PLM-16)

Suomi on valmis tukemaan ja pyrkii hyödyntämään mahdollisia uusia yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmiä Ukrainan tukemiseksi niin EU:n kuin Naton yhteydessä. Suomi suhtautuu avoimesti aloitteisiin yhteistoiminnan lisäämiseksi Ukrainan puolustusteollisuuden kanssa. (UJ 47/2023) Suomi ottaa huomioon myös Naton Haagin huippukokouksen julistuksen, jossa liittolaiset antoivat sitoumuksen Ukrainan tuen jatkamisesta ja tuen sisällyttämisestä sovittuun puolustusmenotavoitteeseen.

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. EPF:n tulee tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, ja myös tukimuotoja ja korvauserusteita tulisi arvioida tästä näkökulmasta. (EU/354/2023-UM-52)

Suomi on tukenut EUMAM Ukraine -operaation mandaatin jatkamista Ukrainan asevoimien tukemiseksi. Suomi tukee operaatiolle asetettua tehtävää koulutuksen tarjoamiseksi Ukrainan asevoimille sekä jäsenvaltioiden toiminnan koordinoimiseksi ja synkronoimiseksi Ukrainan asevoimien koulutuksen tuen osalta. Suomi katsoo, että Ukrainan tarpeiden tulee olla operaation suunnittelun ja toimeenpanon keskiössä. Suomi painottaa EU:n ja Naton tiivistä yhteistyötä ja EUMAM:n ja Naton NSATU-mission toimien täydentävyyttä. (UTP 33/2024 vp)

Suomi tukee EU:n lisäpakotteiden asettamista varjolaivastoa ja sen taustalla toimivia tahoja kohtaan sekä muita mahdollisia samanmielisten maiden yhteisiä toimia (kuten vakuutustarkastukset), joilla pyritään puuttumaan varjolaivastoon. (EU/630/2025-TEM-3) Olemassa olevien pakotekantojen mukaisesti myös täyden meripalvelukiellon asettaminen venäläisen öljyn ja kaasun kuljetuksille yhdessä pakotekoalition maiden kanssa on tärkeää.

Suomi tukee Ukrainan turvallisuusjärjestelyitä koskevaa valmistelutyötä EU:ssa, mukaan lukien unionin oma panos Ukrainan turvallisuuden varmistamiseksi. Suomi katsoo, että EU:n on sitouduttava kantamaan merkittävä vastuu Ukrainan pitkän aikavälin tukijana. (EU/307/2025-UM-18)

Suomi jatkaa vahvaa tukeaan Ukrainan EU-lähentymiselle. Suomi yhtyy komission arvioon siitä, että Ukrainan kaikki neuvotteluklusterit voidaan avata vuoden 2025 loppuun mennessä. (E 98/2025 vp)

Suomi edellyttää, että Venäjän vastuu kansainvälisen oikeuden loukkauksista ja korvausvelvollisuus niistä aiheutuvista vahingoista toteutuu. (VNS 3/2024 vp) Suomi edistää kansainvälisiä toimia vastuvelvollisuuden varmistamiseksi Ukrainaan kohdistuneesta hyökkäysrikoksesta sekä hyökkäyssodan yhteydessä tehdyistä muista kansainvälisen oikeuden vastaisista rikoksista.

Lähi-idän tilanne

Osana kansainvälistä yhteisöä Suomi jatkaa ponnisteluja vakauden lisäämiseksi Lähi-itään. Tämä on tarpeen myös laajempien kansainvälisten jännitteiden purkamiseksi. (VNS 3/2024 vp)

EU:n on kaikilla toimillaan edistettävä rauhaa, vakautta ja siviilien suojelua Lähi-idässä. EU:n tuki kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamiselle ja siviilien suojelulle on keskeistä. EU:n tulee edistää kansainvälisen oikeuden mukaisia ratkaisuja alueen konflikteihin.

EU:n on tuettava kaikin tavoin tulitaukoa Gazassa sekä neuvotteluja sodan lopettamiseksi. On tärkeää pyrkiä sopimukseen, joka toimii pohjana Gazan vakauttamiselle ja jälleenrakentamiselle sekä askeleena kohti kestävästä rauhaa Israelin ja palestiinalaisten välille. Suomi tukee EUBAM Rafah -rajavaltaventaoperaatiota osana EU:n tukea tulitauon toimeenpanolle tilanteen mahdollistaessa operaation toiminnan.

Gaza on keskeinen osa Palestiinalaisaluetta, ja EU:n on edistettävä sen tulevaisuuden ratkaisemista kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Gazan aluetta ei tule pienentää eikä sen väestöä pakottaa siirtymään pois alueelta. EU:n tulee tukea presidentti Trumpin suunnitelmaa tulitauon saavuttamiseksi Gazassa, edistää Ranskan ja Saudi-Arabian johdolla laaditun New Yorkin julkilausuman (johon Suomi liittyi 5.9.2025) tavoitteita Palestiinan kysymyksen rauhanomaisesta ratkaisemisesta ja kahden valtion ratkaisun toteuttamisesta sekä tarkastella avoimesti Arabimaiden Gazan tulevaisuutta ja jälleenrakennusta koskevia suunnitelmia ja ehdotuksia. Suomi kannattaa EU:n aktiivista roolia Gazan rauhansuunnitelman toimeenpanossa. EU:n on tuettava kansainvälisiä neuvotteluratkaisuun perustuvia pyrkimyksiä riisua Hamas vallasta, ja Hamas ja muut aseelliset ryhmittymät aseista Palestiinalaisalueella ja selvitettävä konkreettisia mahdollisuuksiaan tähän. Suomi tukee EUPOL COPPS -operaation työtä Palestiinalaisalueen turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi.

EU:n tulee edistää voimakkaasti humanitaarisen avun perillepääsyä koko Gazan alueella ja tuomita humanitaaristen periaatteiden ja kansainvälisen oikeuden vastaiset toimet, kuten avustuskuljetusten estäminen ja avun jakelun militarisointi. EU:n tulee vaatia, että Israel noudattaa kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien suojella siviilejä ja humanitaarista avustushenkilöstöä sekä varmistaa nopea ja esteetön humanitaarisen avun pääsy Gazaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti. EU:n on tuettava YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö UNRWAn edellytyksiä toimia mandaattinsa mukaisesti Gazassa ja Länsirannalla ml. Itä-Jerusalem. EU:n on tuettava alueella toimivien järjestöjen, kuten UNRWA, Punainen Risti/Puolikuu ja WFP, mahdollisuuksia toimittaa humanitaarista apua paikalliselle väestölle.

Suomi on pitänyt tärkeänä UNRWAn riskienhallinnan vahvistamista ja on myös suunnannut omaa tukeaan UNRWAlle tähän tarkoitukseen. Kaikki terrorismisyytökset on otettava vakavasti ja selvitettävä.

EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan palestiinalaishallinnolle sekä edellyttää siltä tarvittavia reformeja. EU:n tulee jatkossakin vaatia Israeliilta palestiinalaishallinnolle kuuluvien tulli- ja verotulojen maksamista.

EU:n tulee tukea Länsirannan vakautta konkreettisoin toimin. Suomi pitää tärkeänä, että EU kiinnittää huomiota Israelin syveneisiin miehitystoimiin Länsirannalla sekä reagoi konkreettisoin toimin voimakkaasti lisääntyneeseen väkivaltaan palestiinalaista siviiliväestöä kohtaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita väkivaltaisille siirtokuntalaisille. (UTPJ 11/2024).

Suomi korostaa, että sotatoimia ei saa kohdistaa siviileihin ja tuomitsee kaikki siviileihin kohdistuvat sotatoimet mukaan lukien siviilien käytön ihmiskilpinä Gazassa ja israelilaisten siirtokuntien asukkaiden harjoittama väkivalta.

Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksytyjä pakotteita Israeliin kohdistuneeseen terroristiseen hyökkäykseen osallistuneille Hamasiin liittyville ryhmille. (UTPJ 8/2024) EU on tuominnut Hamasin ja muiden ryhmittymien 7.10.2023 tekemät hyökkäykset jyrkästi.

Suomi tukee kansainvälisten itsenäisten ja riippumattomien tuomioistuimien (mm. ICC, ICJ) työtä. EU:n toimissa tulee huomioida Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) pidätysmääräykset, Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) 19.7.2024 antama neuvova lausunto, jossa tuomioistuin totesi Israelin läsnäolon miehityllä Palestiinalaisalueella laittomaksi, ICJ:n 22.10.2025 antama neuvova lausunto Israelin oikeudellisista velvoitteista liittyen YK:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden läsnäoloon ja toimintaan miehityllä palestiinalaisalueella sekä ICJ:n antamat, Gazan tilannetta koskevat väliaikaisten turvaamistoimien määräykset, jotka sitovat kyseisen oikeudenkäynnin osapuolia oikeudellisesti. Suomi on tukenut selvityksen laatimista EU-tasolla ICJ:n 19.7.2024 antaman neuvovan lausunnon vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä.

EU:n tulee vaatia Iranin hallintoa pidättäytymään väkivallasta omia kansalaisiaan kohtaan ja kunnioittamaan iranilaisten sananvapautta ja oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen sekä kaikkien mielitavaltaisesti pidätettyjen mielenosoittajien vapauttamista.

Suomi suhtautuu myönteisesti Iraniin kohdistuviin lisäpakotteisiin, ml. vallankumouskaartin listaaminen terroristijärjestöksi.

Iranin ydinohjelman osalta EU:n on tuettava neuvottelujen jatkumista kestävän ja kattavan sopimuksen saavuttamiseksi. Iranilta on edellytettävä täysimääräistä yhteistyötä Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) kanssa, mukaan lukien ydinohjelman nykytilan todentaminen. Iranin sitoutuminen ydinsulkusopimukseen (NPT) on keskeistä, ja EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan IAEA:lle.

Iranista ei saa tulla ydinasevaltiota. Tämä on keskeistä niin Lähi-idän alueelle kuin laajemminkin globaalille turvallisuudelle, ml. kansainväliset ydinaseiden leviämistä rajoittavat sopimukset ja järjestelyt.

Suomelle on tärkeää EU:n johdonmukainen suhtautuminen eri konflikteihin ja niihin liittyviin kansainvälisen oikeuden kysymyksiin.

Asialista:

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa
Lähi-idän tilanne

s. 6

s. 11

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

ASO-30 Tuomas Sottinen

10.2.2026

Asia

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 23.2.2026

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Tuomas Sottinen, ASO-30, tuomas.sottinen@gov.fi +358503291251

Jyrki Terva, ASO-30, jyrki.terva@gov.fi

Vilma Peltonen, EUA-50, vilma.peltonen@gov.fi

Katja Koskela, POL-10, katja.koskela@gov.fi.

Minna-Mari Mourujärvi, POL-10, minna-mari.mourujarvi@gov.fi

Niina Nykänen, POL-10, niina.nykanen@gov.fi

Eeva Warro, KEO-70, eeva.warro@gov.fi

Marja Hopia, OIK-10, maria.hopia@gov.fi

Maria Hyvönen, OIK-50, maria.hyvonen@gov.fi

Tapio Rantanen, VNEUS, tapio.rantanen@gov.fi

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n ulkoasiainneuvossa 23.2.2026 on esillä Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja Ukrainalle annettavaan tukeen on määritelty muun muassa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa ja seuraavissa asiakirjoissa: UTPJ 3/2021 vp, UTP 32/2022 vp, VNS 17/2022 vp, U 87/2022 vp, E17/2023 vp, UTP 41/2023 vp.; UTPJ 12/2024 vp., UJ47/2023, E52/2023 vp., E 31/2024 vp, UTP 12/2024, UTP 7/2025 vp, E 33/2025, E 108/2025 vp.

Suomen kantoja liittyen Venäjän keskuspankin pysäytettyihin varoihin on määritelty valtioneuvoston selvityksissä UTP 54/2023 vp, UTP 12/2024 vp, UTPJ 31/2024 vp, U 49/2024 vp, UTPJ 23/2025, E 106/2025 vp sekä E 107/2025 vp. Lisäksi kantoja Ukrainan tukivälineeseen on määritelty valtioneuvoston selvityksissä E 17/2023 vp ja U 36/2023 vp sekä Venäjään kohdistettuihin pakotteisiin UTP-selvityksissä (UTPJ 59/2022 vp ja UTPJ 2/2024 vp sekä UTPJ 17/2024 vp) sekä Ukrainan rahoitukseen ennakkoaiuttamisena EU:n tulevaan monivuotiseen rahoituskehukseen (2028-) liittyen (E 31/2024 vp, E 33/2025).

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. Suomi tukee EU:n pyrkimyksiä heikentää ja rajoittaa Venäjän kykyä jatkaa sotatoimiaan ja ylläpitää niitä tukevaa teollisuutta. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi pitää tärkeänä sektoripakotteiden laajentamista, pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. (EU/998/2025-UM-2)

Suomi tukee pakotteiden täydentämistä lisätulleilla Venäjän federaatiosta peräisin oleville tuotteille. Lisätullit ohjaavat irtautumaan Venäjältä peräisin olevista tuotteista vahvistaen EU:n omaa tuotantoa ja toimitusketjujen hajauttamista sekä vähentävät siten Venäjän hyötymistä kaupallisesta tuonnista Euroopan unioniin.

Suomi tukee vankasti Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023, UTPJ 12/2024) Suomelle on tärkeää, että EU:n tukea Ukrainalle jatketaan riittävällä tasolla ja että tukea pystytään toimittamaan nykyistä enemmän, nopeammin ja tehokkaammin. Suomi osallistuu myös Ukrainan jälleenrakennukseen. Suomi tukee EU:n Ukraina-suunnitelman (*Ukraine Plan*) toimeenpanoa Ukraina-tukivälineen (*Ukraine Facility*) avulla. EU:n on yhdessä kumppaniensa kanssa jatkettava tukeaan myös Ukrainan energiasektorille.

Venäjän siviileihin kohdistamien hyökkäysten jatkuessa Suomi korostaa, että EU:n tulee jatkaa toimia Ukrainan siviiliväestön suojelemiseksi.

Hallitusohjelman mukaisesti Suomi sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista ja on avoin erilaisille rahoitusratkaisuille Ukrainan tukemiseksi. (E 73/2025 vp)

Kestävä ja oikeudenmukainen rauha edellyttää Ukrainan neuvotteluaseman vahvistamista yhtäältä Ukrainalle toimitettavan aseavun ja muun tuen sekä toisaalta Venäjän taloudelliseen kykyyn vaikuttavien pakotteiden kautta. Suomi tukee Ukrainan tavoitetta kestävästä ja oikeudenmukaisesta, YK:n peruskirjan sekä kansainvälisen oikeuden mukaisesta rauhasta.

Suomi jatkaa rauhan edistämistä eri vaiheissa: ennen neuvotteluja, tulitauon aikana ja rauhanneuvottelujen yhteydessä. Ukrainan ja Euroopan on oltava mukana omaa turvallisuuttaan koskevista keskusteluissa. Sodan lopputulos vaikuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti Euroopan ja transatlanttiseen turvallisuuteen.

Suomi katsoo, että on tärkeää liittää Ukrainan puolustusteollisuus Euroopan puolustuksen teknologiseen ja teolliseen pohjaan. Suomi kannattaa ukrainalaisten toimijoiden osallistumista EU:n puolustusteollisiin ohjelmiin. On tärkeää, että Ukraina jatkaa oikeusvaltion vahvistamiseen ja korruption kitkemiseen tärkeitä uudistuksia myös puolustuksen hallinnonalalla ja puolustusteollisuudessa. (E 33/2025 vp) Suomi tukee esitystä erillisestä Ukraina-yhteistyötä koskevasta pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) sitoumuksesta. (EU/1366/2022-PLM-16)

Suomi on valmis tukemaan ja pyrkii hyödyntämään mahdollisia uusia yhteishankinta- ja rahoitusjärjestelmiä Ukrainan tukemiseksi niin EU:n kuin Naton yhteydessä. Suomi suhtautuu avoimesti aloitteisiin yhteistoiminnan lisäämiseksi Ukrainan puolustusteollisuuden kanssa. (UJ 47/2023) Suomi ottaa huomioon myös Naton Haagin huippukokouksen julistuksen, jossa liittolaiset antoivat sitoumuksen Ukrainan tuen jatkamisesta ja tuen sisällyttämisestä sovittuun puolustusmenotavoitteeseen.

Suomi tukee vahvasti Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) käyttöä ja lisäpääomittamista Ukrainan tukemiseksi. EPF:n tulee tukea Ukrainan tarpeita vastaavan avun toimittamista mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti, ja myös tukimuotoja ja korvauserusteita tulisi arvioida tästä näkökulmasta. (EU/354/2023-UM-52)

Suomi on tukenut EUMAM Ukraine -operaation mandaatin jatkamista Ukrainan asevoimien tukemiseksi. Suomi tukee operaatiolle asetettua tehtävää koulutuksen tarjoamiseksi Ukrainan asevoimille sekä jäsenvaltioiden toiminnan koordinoimiseksi ja synkronoimiseksi Ukrainan asevoimien koulutuksen tuen osalta. Suomi katsoo, että Ukrainan tarpeiden tulee olla operaation suunnittelun ja toimeenpanon keskiössä. Suomi painottaa EU:n ja Naton tiivistä yhteistyötä ja EUMAM:n ja Naton NSATU-mission toimien täydentävyyttä. (UTP 33/2024 vp)

Suomi tukee EU:n lisäpakotteiden asettamista varjolaivastoa ja sen taustalla toimivia tahoja kohtaan sekä muita mahdollisia samanmielisten maiden yhteisiä toimia (kuten vakuutustarkastukset), joilla pyritään puuttumaan varjolaivastoon. (EU/630/2025-TEM-3) Olemassa olevien pakotekantojen mukaisesti myös täyden meripalvelukiellon asettaminen venäläisen öljyn ja kaasun kuljetuksille yhdessä pakotekoalition maiden kanssa on tärkeää.

Suomi tukee Ukrainan turvallisuusjärjestelyitä koskevaa valmistelutyötä EU:ssa, mukaan lukien unionin oma panos Ukrainan turvallisuuden varmistamiseksi. Suomi katsoo, että EU:n on sitouduttava kantamaan merkittävä vastuu Ukrainan pitkän aikavälin tukijana. (EU/307/2025-UM-18)

Suomi jatkaa vahvaa tukeaan Ukrainan EU-lähentymiselle. Suomi yhtyy komission arvioon siitä, että Ukrainan kaikki neuvotteluklusterit voidaan avata vuoden 2025 loppuun mennessä. (E 98/2025 vp)

Suomi edellyttää, että Venäjän vastuu kansainvälisen oikeuden loukkauksista ja korvausvelvollisuus niistä aiheutuvista vahingoista toteutuu. (VNS 3/2024 vp) Suomi edistää kansainvälisiä toimia vastuunvelvollisuuden varmistamiseksi Ukrainaan kohdistuneesta hyökkäysrikoksesta sekä hyökkäyssodan yhteydessä tehdystä muista kansainvälisen oikeuden vastaisista rikoksista.

3. NEUVOTTELUTILANNE

EU:n ulkoministerit ovat keskustelleet Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa tiiviisti. Edellisen kerran ministerit keskustelivat asiasta ulkoasiainneuvostossa 29.1.2026 keskittyen Ukrainalle annettavaan energiatukeen.

Ulkoasiainneuvosto jatkaa keskustelua EU:n panoksesta Ukrainan turvallisuusjärjestelyihin tammikuun keskustelunsa pohjalta. Tämän lisäksi keskustelussa noussevat esiin myös muut työlinjat ml. paineen lisääminen Venäjää kohtaan, tuki Ukrainalle sekä diplomaattisella raiteella eteneminen.

4. TAUSTA

Ukraina ja Venäjä ovat käyneet Yhdysvaltain kanssa ja sen välityksellä tunnusteluita ja neuvotteluita rauhasta, tulitauosta ja muista kysymyksistä. Vuoden 2026 alussa neuvotteluja on käyty myös kolmikielisen Yhdysvaltain johdolla Abu Dhabissa.

Neuvottelut eivät aiemmin ole johtaneet tulitaukoon, eikä Venäjän todellisesta neuvotteluhaluudesta ole merkkejä. Presidentti Zelenskyi on viestittänyt olevansa valmis kahdenvälisiin neuvotteluihin. Zelenskyi vaatii konkreettisia ja uskottavia turvallisuustakuita sekä Ukrainan osallisuutta sitä koskeviin neuvotteluihin. Venäjä on pitänyt kiinni maksimalistisista vaatimuksistaan. Ukraina on toistuvasti osoittanut halunsa kestävään rauhaan sekä valmiutensa neuvotella aidosti ehdottomasta tulitauosta. Venäjän ja Ukrainan välisissä neuvotteluissa on päästy aiemmin sopuun vain vankien- ja kaatuneiden vaihdosta. Myös Abu Dhabissa 5.-6.2.2026 sovittiin vanginvaihdosta. Lisäksi Yhdysvallat ja Venäjä sopivat korkean tason sotilaallisten yhteyksien palauttamisesta.

Eurooppalaiset johtajat ovat korostaneet Euroopan ja Ukrainan osallistumista Ukrainaa koskeviin neuvotteluihin. Eurooppa-neuvostossa 6.3.2025 yhteensä 26 jäsenmaata hyväksyi periaatteet, joista rauhan tavoittelussa on pidettävä kiinni. Euroopan johtajat painottavat myös tulitauon välttämättömyyttä. Unkari ei ole osallistunut Eurooppa neuvoston kirjauksiin Ukrainasta, pitää kiinni venäläisestä energiasta saatuaan poikkeuksen yhdysvaltalaispakotteisiin sekä julkisesti vastustaa Ukrainan EU-jäsenyyttä. Unkarin pääministeri Orbán vieraili Moskovassa marraskuussa 2025. Ranskan presidentti Macronin neuvonantaja Bonne tapasi Putinin neuvonantaja Ušakovin Moskovassa 4.2.2026.

Britannian ja Ranskan johtaman halukkaiden koalition (*Coalition of the Willing, CoW*) päämieskokous 6.1.2026 Pariisissa totesi julkilausumassa turvallisuusjärjestelyitä rakennettavan seuraaville periaatteille: 1) Yhdysvaltain johtama monitorointi- ja verifiointimekanismi 2) tuki Ukrainan asevoimille 3) monikansalliset joukot Ukrainan tukena, 4) sitoutuminen Ukrainan tukemiseen mahdollisessa Venäjän uuden hyökkäyksen tilanteessa, 5) sitoutuminen pitkäaikaiseen puolustusyhteistyöhön Ukrainan kanssa. Suomea kokouksessa edusti tasavallan presidentti Stubb.

Joulukuun 2025 Eurooppa-neuvoston alustavan sovun pohjalta neuvosto päätti 5.2. osaltaan 90 miljardin euron lainapaketista Ukrainalle vuosiksi 2026–2027. EU:n 20. pakotepakettin neuvottelut ovat käynnissä. Uudet ehdotukset sisältävät tiukennuksia mm. Venäjän energia-alalle, rahoituspalveluihin ml. kryptovaluutat sekä uusia vienti- ja tuontikieltoja. EU ehdottaa lisäksi venäläisen öljyn kuljetuksille kohdistettavan täyden meripalvelukiellon käyttöönottoa yhdessä pakotekoalition kanssa. Tarkoituksena on lisäksi vahvistaa pakotteiden kiertämisen vastaisia toimia sekä rajoittaa entisestään Venäjän käyttämän varjolaivaston toimintaedellytyksiä. Suomi ajaa 20. pakotepakettiin täyttä meripalvelukiellon käyttöönottoa, varjolaivalistauksia, uusia energiasektoriin erityisesti isoihin venäläisiin öljy-yhtiöihin kohdistuvia pakotteita, venäläisten pankkien listauksia ja rajoituksia kryptovarojen tarjoajien liiketoimintaan. Suomen ja Ruotsin ulkoministereiden yhteisessä kirjeessä 12.1. esitetään sen lisäksi 20. pakotepakettiin tiukennusta venäläiselle lannoitetuonnille EU-alueelle ja hintakaton poistoa ylellisyystavaroiden Venäjä-vienniltä.

Rintamalla aloite on pysynyt Venäjällä ja se on kyennyt etenemään paikallisesti. Ukraina on tehnyt lennokeilla merkittäviä vastaiskuja Venäjällä sijaitseviin sotilaallisiin kohteisiin sekä mm. Venäjän öljynjalostamoihin. Venäjä iski keskimatkan ballistisella ohjuksella Oreshnikillä Ukrainaan 9.1.2026. Kyseessä oli toinen kerta, kun Venäjä käytti Oreshnikia Ukrainaa vastaan.

Ukrainan humanitaarinen tilanne on vaikeutunut. Ukrainassa kuluva talvi on ollut koko sodan kylmin. Venäjän hyökkäykset siviiliikohteisiin lisääntyivät ja laajenivat merkittävästi vuonna 2025 ja aiheuttivat enemmän siviiliuhreja kuin minään aikaisempaan sotavuonna hyökkäyssodan alun jälkeen. Kuten viime talvikaudella, Venäjä on voimistanut hyökkäyksiä kriittiseen energiainfrastruktuuriin, vaikuttaen suoraan mm. lämmön, sähkön, veden ja muiden välttämättömien palveluiden saatavuuteen. Tilanne on vakavampi kuin kertaakaan hyökkäyssodan alun jälkeen ja presidentti Zelenskyi on julistanut maahan energiahätätilan. Erityisesti etulinjan alueilla siviilit elävät hyvin vaikeissa olosuhteissa. Samaan aikaan humanitaarisella sektorilla nähtiin merkittäviä budjettileikkauksia vuoden 2025 aikana, erityisesti suurten avunantajien toimesta, mikä on johtanut avun tiukkaan priorisointiin. Ukrainassa arvioidaan olevan n. 10,8 miljoonaa ihmistä (n. 30 % väestöstä) humanitaarisen avun ja suojelun tarpeessa vuonna 2026, joista suurin osa on naisia, lapsia, vanhuksia sekä vammaisia henkilöitä. Tämä sisältää noin miljoona avuntarvitsijaa Venäjän hallinnassa olevilla alueilla, missä humanitaarisen avun perille saaminen on lähes olematonta.

Venäjä on pakkosiirtänyt Ukrainan arvion mukaan jo lähes 20 000 ukrainalaista lasta miehittämiltään Ukrainan alueilta Venäjälle tai Valko-Venäjälle. Vain pieni osa lapsista on saatu palautettua. Ukraina ja Kanada puheenjohtavat yhdessä lasten palauttamiseksi koalitiota, johon Suomikin kuuluu. Komission puheenjohtaja von der Leyen ilmoitti syyskuun SOTEU-puheessaan EU:n emännöivän seuraavan koalition huippukokouksen.

EU ja sen jäsenvaltiot ovat sitoutuneet tukemaan Ukrainaa sotilaallisesti EUMAM Ukraine -operaation ja Euroopan rauhanrahaston kautta, sekä kahdenvälisen tuen kautta. Tammikuuhun mennessä EU:n ja jäsenmaiden yhteenlaskettu sotilaallinen tuki Ukrainaan on lähes 70 miljardia euroa.

EUMAM Ukraina -operaatio tarjoaa perus- ja erikoiskoulutusta Ukrainan asevoimille sekä koordinoi EU-jäsenmaiden koulutustoimia vastauksena Ukrainan pyyntöön sotilaallisesta tuesta. Jo yli 85 000 ukrainalaista sotilasta on saanut koulutusta operaation alla. Operaatio toimii EU:n alueella ja sen mandaattia on jatkettu 15.11.2026 saakka. EUMAM-operaation mandaattia on esitetty kehitettävän edelleen Ukrainan tarpeisiin perustuen. Suomi on osallistunut EUMAM-koulutusoperaatioon 3.3.2023 alkaen.

Euroopan rauhanrahastossa (EPF) on allokoitu avustustoimipäätöksiä Ukrainan tukemiseksi noin 6,6 miljardin euron edestä, joista ei ole saatu aikaan neuvoston päätöstä. Keskustelut vaihtoehtoisista ratkaisuista ovat neuvostossa kesken.

Ukraina-tuen vahvistamista käsitellään myös 19.3.2025 julkaistussa Euroopan puolustuksen valkoisessa kirjassa sekä sitä toimeenpanevassa, 19.11.2025 annetussa EU:n puolustusteollisuuden muutoksen tiekartassa, jossa painotetaan Ukrainan sodasta saatuja havaintoja ja korostetaan, että teknologian ja innovaatioiden hyödyntämistä on lisättävä osana puolustusvalmiuden kehittämistä. Valkoisessa kirjassa todetaan, että Ukrainan puolustusteollisuus tulee saada vahvasti osaksi eurooppalaista puolustusteollista pohjaa.

Suomi tukee myös EU:n siviilikriisinhallinnan EUAM Ukraina -operaatiota tällä hetkellä noin 20 asiantuntijalla. Myös EUAM (Ukraina) -operaation mandaatin kehittämisestä käydään parhaillaan keskusteluja neuvostossa.

Kattavan vastuuvollisuuden toteuttamiseksi Venäjän hyökkäyssodasta perustetaan Euroopan neuvoston yhteyteen Ukrainaan kohdistuvaa hyökkäysrikosta käsittelevä erityistuomioistuin ja kansainvälinen korvausmekanismi. Tuomioistuimen perustamiseen liittyvän sopimuskokonaisuuden valmistelu jatkuu Euroopan neuvoston puitteissa. Suomi valmistelee kansallisia toimia sekä tuomioistuimen perustamiseen liittyvän sopimuksen että korvausmekanismiin kuuluvan vaadekomission perustamissopimuksen hyväksymiseksi.

Ulkoministeriö**TAVOITEMUISTIO**

ALA-10 Sara Kärnä

10.2.2026

Asia

Lähi-idän tilanne

Kokous/tapaaminen

Ulkoasiainneuvosto 23.2.2026

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Sara Kärnä, ALA-10, sara.karna@gov.fi, +358 50 477 7614

Anna Rautvuori, ALA-10, anna.rautvuori@gov.fi, +358 50 428 3921

Katja Koskela, POL-10, katja.koskela@gov.fi, +358 50 520 9192

Maria Hyvönen, OIK-50, maria.hyvonen@gov.fi, +358 295 350 586

Katariina Tervakangas, OIK-10, katariina.tervakangas@gov.fi, +358 50 563 4568

Marjaana Hyppönen, KEO-70, marjaana.hypponen@gov.fi, +358 50 440 6982

Tapio Rantanen, VNEUS, tapio.rantanen@gov.fi, +358 295 160 223

1. ESILLÄ OLEVAT KYSYMYKSET

EU:n ulkoasiainneuvoston kokouksessa 23.2.2026 on esillä Lähi-idän tilanne. Lähi-idän tilannetta koskien tullaan keskustelemaan presidentti Trumpin Gaza-rauhansuunnitelmasta ja EU:n kontribuutiosta sen toimeenpanoon, Länsirannan huolestuttavasta tilanteesta sekä Iranin tilanteesta.

2. SUOMEN TAVOITE

Suomen kantoja Lähi-idän tilanteeseen on määritelty muun muassa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa ja seuraavissa asiakirjoissa: UTP 1/2024 vp, UTPJ 11/2024 vp, UTPJ 8/2024 ja EU/307/2025-UM-32. Tavoitemuistion kokouiskohtaiset tavoitteet on kirjattu aiempien Lähi-idän tilannetta koskevien tavoitemuistioden mukaisesti sovittaen niitä ajankohtaiseen tilanteeseen.

Osana kansainvälistä yhteisöä Suomi jatkaa ponnisteluja vakauden lisäämiseksi Lähi-itään. Tämä on tarpeen myös laajempien kansainvälisten jännitteiden purkamiseksi. (VNS 3/2024 vp)

EU:n on kaikilla toimillaan edistettävä rauhaa, vakautta ja siviilien suojelua Lähi-idässä. EU:n tuki kansainvälisen humanitaarisen oikeuden kunnioittamiselle ja siviilien suojelulle on keskeistä. EU:n tulee edistää kansainvälisen oikeuden mukaisia ratkaisuja alueen konflikteihin.

EU:n on tuettava kaikin tavoin tulitaukoa Gazassa sekä neuvotteluja sodan lopettamiseksi. On tärkeää pyrkiä sopimukseen, joka toimii pohjana Gazan vakauttamiselle ja jälleenrakentamiselle sekä askeleena kohti kestävästä rauhaa Israelin ja palestiinalaisten välille. Suomi tukee EUBAM Rafah -rajavalvontaoperaatiota osana EU:n tukea tulitauon toimeenpanolle tilanteen mahdollistaessa operaation toiminnan.

Gaza on keskeinen osa Palestiinalaisaluetta, ja EU:n on edistettävä sen tulevaisuuden ratkaisemista kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Gazan aluetta ei tule pienentää eikä sen väestöä pakottaa siirtymään pois alueelta. EU:n tulee tukea presidentti Trumpin suunnitelmaa tulitauon saavuttamiseksi Gazassa, edistää Ranskan ja Saudi-Arabian johdolla laaditun New Yorkin julkilausuman (johon Suomi liittyi 5.9.2025) tavoitteita Palestiinan kysymyksen rauhanomaisesta ratkaisemisesta ja kahden valtion ratkaisun toteuttamisesta sekä tarkastella avoimesti Arabimaiden Gazan tulevaisuutta ja jälleenrakennusta koskevia suunnitelmia ja ehdotuksia. Suomi kannattaa EU:n aktiivista roolia Gazan rauhansuunnitelman toimeenpanossa. EU:n on tuettava kansainvälisiä neuvotteluratkaisuihin perustuvia pyrkimyksiä riisua Hamas vallasta, ja Hamas ja muut aseelliset ryhmittymät aseista Palestiinalaisalueella ja selvitetävä

konkreettisia mahdollisuuksiaan tähän. Suomi tukee EUPOL COPPS -operaation työtä Palestiinalaisalueen turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi.

EU:n tulee edistää voimakkaasti humanitaarisen avun perillepääsyä koko Gazan alueella ja tuomita humanitaaristen periaatteiden ja kansainvälisen oikeuden vastaiset toimet, kuten avustuskuljetusten estäminen ja avun jakelun militarisointi. EU:n tulee vaatia, että Israel noudattaa kansainvälisen oikeuden mukaisia velvoitteitaan, mukaan lukien suojella siviilejä ja humanitaarista avustushenkilöstöä sekä varmistaa nopea ja esteetön humanitaarisen avun pääsy Gazaan kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaisesti. EU:n on tuettava YK:n palestiinalaispakolaisten avustusjärjestö UNRWAn edellytyksiä toimia mandaattinsa mukaisesti Gazassa ja Länsirannalla ml. Itä-Jerusalem. EU:n on tuettava alueella toimivien järjestöjen, kuten UNRWA, Punainen Risti/Puolikuu ja WFP, mahdollisuuksia toimittaa humanitaarista apua paikalliselle väestölle.

Suomi on pitänyt tärkeänä UNRWAn riskienhallinnan vahvistamista ja on myös suunnannut omaa tukeaan UNRWAlle tähän tarkoitukseen. Kaikki terrorismisyytökset on otettava vakavasti ja selvitettävä.

EU:n tulee jatkaa vahvaa tukeaan palestiinalaishallinnolle sekä edellyttää siltä tarvittavia reformeja. EU:n tulee jatkossakin vaatia Israelilta palestiinalaishallinnolle kuuluvien tulli- ja verotulojen maksamista.

EU:n tulee tukea Länsirannan vakautta konkreettisoin toimin. Suomi pitää tärkeänä, että EU kiinnittää huomiota Israelin syveneviin miehitystoimiin Länsirannalla sekä reagoi konkreettisoin toimin voimakkaasti lisääntyneeseen väkivaltaan palestiinalaista siviiliväestöä kohtaan. Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksyttyjä pakotteita väkivaltaisille siirtokuntalaisille. (UTPJ 11/2024).

Suomi korostaa, että sotatoimia ei saa kohdistaa siviileihin ja tuomitsee kaikki siviileihin kohdistuvat sotatoimet mukaan lukien siviilien käytön ihmiskilpinä Gazassa ja israelilaisten siirtokuntien asukkaiden harjoittama väkivalta.

Suomi tukee EU:n ihmisoikeuspakotejärjestelmän puitteissa hyväksyttyjä pakotteita Israeliin kohdistuneeseen terroristiseen hyökkäykseen osallistuneille Hamasiin liittyville ryhmille. (UTPJ 8/2024) EU on tuominnut Hamasin ja muiden ryhmittymien 7.10.2023 tekemät hyökkäykset jyrkästi.

Suomi tukee kansainvälisten itsenäisten ja riippumattomien tuomioistuimien (mm. ICC, ICJ) työtä. EU:n toimissa tulee huomioida Kansainvälisen rikostuomioistuimen (ICC) pidätysmääräykset, Kansainvälisen tuomioistuimen (ICJ) 19.7.2024 antama neuvova lausunto, jossa tuomioistuin totesi Israelin läsnäolon miehitytyllä Palestiinalaisalueella laittomaksi, ICJ:n 22.10.2025 antama neuvova lausunto Israelin oikeudellisista velvoitteista liittyen YK:n ja muiden kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden läsnäoloon ja toimintaan miehitytyllä palestiinalaisalueella sekä ICJ:n antamat, Gazan tilannetta koskevat väliaikaisten turvaamistoimien määräykset, jotka sitovat kyseisen oikeudenkäynnin osapuolia oikeudellisesti. Suomi on tukenut selvityksen laatimista EU-tasolla ICJ:n 19.7.2024 antaman neuvovan lausunnon vaikutuksista ja tarvittavista toimenpiteistä.

EU:n tulee vaatia Iranin hallintoa pidättäytymään väkivallasta omia kansalaisiaan kohtaan ja kunnioittamaan iranilaisten sananvapautta ja oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen sekä kaikkien mielivaltaisesti pidätettyjen mielenosoittajien vapauttamista.

Suomi suhtautuu myönteisesti Iraniin kohdistuviin lisäpakotteisiin, ml. vallankumouskaartin listaaminen terroristijärjestöksi.

Iranin ydinohjelman osalta EU:n on tuettava neuvottelujen jatkumista kestävän ja kattavan sopimuksen saavuttamiseksi. Iranilta on edellytettävä täysimääräistä yhteistyötä Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) kanssa, mukaan lukien ydinohjelman nykytilan todentaminen. Iranin sitoutuminen ydinsulkusopimukseen (NPT) on keskeistä, ja EU:n on jatkettava vahvaa tukeaan IAEA:lle.

Iranista ei saa tulla ydinasevaltiota. Tämä on keskeistä niin Lähi-idän alueelle kuin laajemminkin globaalille turvallisuudelle, ml. kansainväliset ydinaseiden leviämistä rajoittavat sopimukset ja järjestelyt.

Suomelle on tärkeää EU:n johdonmukainen suhtautuminen eri konflikteihin ja niihin liittyviin kansainvälisen oikeuden kysymyksiin.

3. NEUVOTTELUTILANNE

EU:n ulkoministerit ovat käsitelleet Lähi-idän tilannetta tiiviisti Hamasin hyökkäyksen 7.10.2023 jälkeen, ml. edellinen ulkoasiainneuvosto 29.1.2026. Eurooppa-neuvosto hyväksyi Lähi-idän tilannetta käsittelevät päätelmät 18.12.2025.

Iranin tilannetta on käsitelty ulkoasiainneuvostossa 15.7.2025 Israelin ja Yhdysvaltojen isettyä Iraniin kesäkuussa 2025 ja Iranin tehtyä vastaiskuja. Ulkoasiainneuvostossa 29.1. keskusteltiin Iranin sisäisestä tilanteesta ja hyväksyttiin lisäpakotteita Iranin kohtaan: yhteensä 21 uutta listausta ihmisoikeuspakotejärjestelmän (2011/235/YUTP, asetus 359/2011) alla sekä kymmenen uutta listausta miehittämättömiä ilma-aluksia koskevan pakotejärjestelmän alla (YUTP 2023/1532, asetus 2023/1529). Lisäksi tehtiin poliittinen päätös Iranin vallankumouskaartin listaamisesta terroristijärjestöksi ja päätöksen virallista hyväksyntää valmistellaan.

4. TAUSTA

Presidentti Trumpin Gaza-rauhansuunnitelmaan perustuvan sopimuksen toimeenpano etenee, mutta tilanne on hauras. Viimeisenkin Hamasin ottaman panttivangin ruumis on palautettu Israeliin 26.1.2026. Lokakuussa 2025 alkanut tulitauko on voimassa, mutta sitä on loukattu, ja Israelin iskut Gazaan ovat jatkuneet toistuvina. Yhdysvallat on ilmoittanut siirtymisestä Gazan rauhansuunnitelman toiseen vaiheeseen, jonka tarkoituksena on väliaikaishallintoon siirtyminen, jälleenrakennuksen aloitus sekä Hamasin aseistariisunta. Yhdysvaltojen CENTCOMin alaisuuteen Israelin puolelle perustettu Civilian-Military Coordination Center (CMCC) vastaa Gazan tilanteen arvioimisesta ja yhteistyön kehittämisestä eri siviilisektoreilla.

YK:n turvallisuusneuvosto hyväksyi 17.11.2025 päätöslauselman 2803 Trumpin rauhansuunnitelman vahvistamisesta. Päätöslauselmassa valtuutettiin Board of Peace (BoP) väliaikaiseksi Gazan hallinnosta vastaavaksi elimeksi, jonka alaisuudessa perustettavat kansainväliset vakautusjoukot (International Stabilization Forces, ISF) toimivat vuoden 2027 loppuun. Board of Peace valvoo mm. Gazan hallintoa, ml. palestiinalaista teknokraattikomiteaa (National Committee for the Administration of Gaza, NCAG). Gazaa hallinnoimaan on lisäksi nimitetty Gaza Executive Board, joka tukee NCAG:n työtä. NCAG:n ensimmäinen kokoontuminen järjestettiin Kairossa 16.1. Palestiinalaishallinnolla ei ole tällä hetkellä roolia BoP:ssa, Executive Boardissa tai NCAG:ssa. Keskustelua on jatkettava, koska Gazan tilanteen vakauttaminen ja rauhan edistäminen ovat tärkeitä. EU:n koordinoitu lähestymistapa on keskeistä.

EU:n jäsenmaat antoivat viimeksi ulkoasiainneuvoston kokouksessa 15.12. tukensa YTPP-operaatioiden, EUBAM Rafah ja EUPOL COPPS, toiminnalle niiden nykyisten ja laajennettavien mandaattien puitteissa. Asiaan liittyvä valmistelutyö on alkanut EU:n ulkosuhdehallinnossa ja neuvostossa. Suomi osallistuu tällä hetkellä neljällä henkilöllä EUPOL COPPS -operaatioon Palestiinalaisalueen

turvallisuus- ja oikeussektoreiden uudistamiseksi ja yhdellä henkilöllä EUBAM Rafah -rajavalvontaoperaatioon.

Gazan humanitaarinen tilanne jatkuu katastrofaalisena huolimatta tulitauon mahdollistamista avun kuljetuksista. Apua tarvitaan lisää, ja sen pääsyyn liittyy edelleen esteitä. Rafahin rajanylityspaikka Egyptin ja Gazan rajalla on avautunut rajatusti henkilöliikenteelle helmikuun 2026 alussa ensimmäistä kertaa lähes vuoteen. Suomi liittyi 30.12.2025 kymmenen maan yhteisvetoomukseen, jossa vedotaan Israeliin, jotta se avaisi rajanylityspaikkoja ja mahdollistaisi humanitaarisen avun pääsyn Gazaan laajemmassa mittakaavassa. Samalla vaadittiin, että Israel helpottaisi laajoja rajoituksia kaksikäyttötuotteiksi katsomiensa tuotteiden viennille Gazaan, mikä rajoittaa tällä hetkellä mm. tarvittavan lääkinnällisen materiaalin vientiä Gazaan. Israelin vuonna 2025 uudistamat kansainvälisten järjestöjen rekisteröintivaatimukset johtavat käytännössä monien keskeisten humanitaaristen järjestöjen toiminnan estymiseen tai merkittävään vaikeutumiseen Palestiinassa näiden rekisteröinnin päättyessä siirtymäajan jälkeen alkuvuodesta 2026. Israelin parlamentti Knessetin 29.12.2025 tekemä päätös ns. UNRWA-laista johti kunnallisiinfrapalveluiden, kuten veden ja sähkönjakelun, päättymiseen YK:n palestiinalaispakolaisten avustajajärjestö UNRWAn toimitiloissa. Israelin turvallisuusviranomaiset olivat jo aiemmin joulukuussa ottaneet hallintaansa UNRWAn toimiston Itä-Jerusalemossa. Lisäksi 20.1.2026 Israel tunkeutui UNRWAn päämajaan Itä-Jerusalemossa ja aloitti kiinteistön purkutoimet. Toimet heikentävät UNRWAn mahdollisuuksia tarjota palveluita Itä-Jerusalemiin lisäksi myös Länsirannalla ja Gazassa.

Gazan jälleenrakennuskonferenssin järjestäminen on siirtynyt. EU valmistautuu osallistumaan jälleenrakennukseen mm. Team Europe -aloitteen kautta. EU myös korostaa, että kansainvälisten ja alueellisten sidosryhmien on tuettava Gazan jälleenrakentamista ja kehittämistä kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Komission puheenjohtaja von der Leyen lanseerasi syyskuussa Unionin tila -puheessaan uuden aloitteen, Palestine Donor Groupin, Palestiinan ja Palestiinalaishallinnon tukemiseksi. Ryhmä kokoontui ensimmäistä kertaa 20.11. Brysselissä. Edustettuna oli noin 60 maata ja muuta tahoa.

EU tekee yhteistyötä kaikkien kumppaneiden kanssa edistääkseen elpymis- ja jälleenrakentamistoimia ja tukeakseen edelleen Palestiinalaishallintoa, myös sen käynnissä olevassa uudistusohjelmassa. EU pitää tärkeänä panna täytäntöön palestiinalaishallinnon uudistusohjelma, jotta se voi ottaa Gazan turvallisesti ja tehokkaasti takaisin hallintaansa. EU kehottaa Israelia kiireellisesti vapauttamaan Palestiinan pidätetyt tullimaksutulot ja laajentamaan Israelin ja palestiinalaisten pankkien välisiä kirjeenvaihtajapankkipalveluja, joita molempia tarvitaan varmistamaan Palestiinalaishallinnon moitteeton toiminta ja keskeisten palvelujen tarjoaminen väestölle.

Tilanne Länsirannalla on heikentynyt merkittävästi Israelin syvenevien miehitystoimien vuoksi (siirtokuntarakentaminen ja -väkivalta, sotilasoperaatiot, liikkumisrajoitukset). Länsirannan humanitaarinen tilanne on heikentynyt merkittävästi edellisen vuoden aikana. YK:n mukaan lokakuussa 2025 raportoitiin ennätysmäärä siirtokuntalaisten väkivaltaisista hyökkäyksiä Palestiinalaisalueella sitten vuoden 2006. Israelin parlamentti Knesset hyväksyi 23.7. julkilausuman, jossa kehoitettiin Israelia annektoimaan koko Länsirannan alue. Israel päätti lisäksi alkusyksystä elvyttää kansainvälisesti kritisoidun ns. E1-siirtokuntahankkeen, joka eristää Itä-Jerusalemia muusta Länsirannasta ja murentaa näin kahden valtion ratkaisun edellytyksiä. Israelin turvallisuusneuvosto hyväksyi 24.12.2025 lisäksi ehdotuksen 19 uuden siirtokunnan rakentamisesta Länsirannalla. Israel käynnisti tammikuun puolivälissä mm. E1-hankkeeseen liittyvän kilpailutuksen. Israelin parlamentissa Knessetissä etenevät kansainvälisen oikeuden kannalta monella tapaa ongelmalliset lainsäädäntöaloitteet kuolemantuomion käyttöönotosta, jotka koskisivat lähes yksinomaan palestiinalaisia.

Suomi on ohjannut viimeisimpien kahden vuoden aikana Palestiinalaisalueelle tai lähialueilla eläville palestiinalaispakolaisille yhteensä noin 35,5 miljoonaa euroa humanitaarista apua. Suomen humanitaarista apua on kanavoitu WFP:n, kansainvälisen Punaisen ristin liikkeen (SPR/ICRC) ja Kirkon

ulkomaanavun kautta. Suomella on UNRWAn kanssa monivuotinen (2023–2026) rahoitussopimus, 5 MEUR/vuosi. Rahoituksella tuetaan UNRWAn toimintaa Palestiinalaisalueella (Gaza ja Länsiranta, ml. Itä-Jerusalem), Jordaniassa, Libanonissa ja Syyriassa. Tälle vuodelle on päätetty varata viisi miljoonaa euroa lisää Palestiinalaisalueen (Gaza) humanitaariseen katastrofiapuun.

Gazan katastrofaalisen humanitaarisen tilanteen ja Israelin toimien vuoksi EU päätti käynnistää arvion siitä, onko Israel rikkonut EU–Israel-assosiaatiosopimuksen ihmisoikeusvelvoitteita koskevaa artiklaa. Tämä arvio käynnistettiin sen jälkeen, kun suurin osa jäsenmaista, ml. Suomi, tuki arvion tekemistä ulkoasiainneuvostossa 20.5.2025. Kesäkuussa 2025 valmistuneessa arviossa todetaan olevan viitteitä siitä, että Israel rikkoo EU:n ja Israelin välisen assosiaatiosopimuksen ihmisoikeusvelvoitteita. Tämän seurauksena komissio antoi 28.7.2025 ehdotuksen neuvoston päätökseksi, jolla keskeytettäisiin osittain Israelin osallistuminen unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelmaan ”Horisontti Eurooppa”. Lisäksi komissio antoi 17.9.2025 ehdotuksen neuvoston päätökseksi, jolla EU keskeyttäisi EU–Israel-assosiaatiosopimuksen eräiden kauppamääräysten soveltamisen. Ehdotusten käsittely on keskeytetty tulitauon myötä, mutta ehdotuksia ei ole vedetty pois.

Kansainvälinen rikostuomioistuin (ICC) julkisti 21.11.2024 pidätysmääräykset pääministeri Netanjahusta ja entisestä puolustusministeri Gallantista, joita syytetään rikoksista ihmisyyttä vastaan ja sotarikoksista. Presidentti Trump allekirjoitti 6.2.2025 toimeenpanoasetuksen pakotteista ICC:tä kohtaan, minkä jälkeen pakotteiden kohteeksi on asetettu ICC:n pääsyyttäjät, apulaissyyttäjät sekä kahdeksan tuomaria, YK:n ihmisoikeusneuvoston Palestiinalaisalueen erityisraportoija sekä kolme palestiinalaista kansalaisjärjestöä.

Kansainvälinen tuomioistuin (ICJ) antoi heinäkuussa 2024 neuvovan lausunnon, jossa se mm. totesi Israelin vuodesta 1967 jatkuneen Palestiinalaisalueen miehityksen olevan laitton ja velvoitti Israelin lopettamaan läsnäolonsa alueella mahdollisimman nopeasti. ICJ käsittelee myös Etelä-Afrikan Israelia vastaan nostamaa joukkotuhontakannetta. ICJ antoi neuvovan lausunnon 22.10.2025 Israelin oikeudellisista velvoitteista liittyen YK:n, muiden kansainvälisten järjestöjen ja kolmansien maiden läsnäoloon ja toimintaan miehityksellä palestiinalaisalueella, jossa se mm. totesi, että Israel on miehittäjänä velvollinen täyttämään kansainvälisen humanitaarisen oikeuden mukaiset velvoitteensa, kuten suostuttava ja helpotettava kaikki käytettävissä olevin keinoin avustujajärjestelyjä miehitetyn palestiinalaisalueen väestön hyväksi ja olla estämättä tällaista avustustoimintaa.

Iranin epävakaa tilanne ja mahdolliset Yhdysvaltain iskut Iraniin varjostavat koko Lähi-idän aluetta. Yhdysvallat on painostanut Irania neuvottelupöytään lisäämällä sotilaallista läsnäoloaan Persianlahden alueella. Ensimmäisen, Omanissa 6.2. järjestetyn neuvottelukierroksen jälkeen molempien osapuolten arviot neuvottelujen jatkosta olivat varovaisen myönteiset. Yhdysvaltain ja Iranin neuvottelutavoitteet eivät kuitenkaan kohtaa: Iran on valmis neuvottelemaan vain ydinohjelmasta, kun Yhdysvallat haluaa mukaan myös Iranin ohjusohjelman sekä Iranin alueelliset sijaistaistelijoiden verkostot. Alueen maat kuten Saudi-Arabia, Qatar ja Arabiemiraatit ovat aktiivisesti vedonneet Yhdysvaltoihin, jotta sotilaalliset iskut Iraniin vältettäisiin. Sotilaallinen eskalaatio voisi johtaa pitkään ja laajaan epävakauden tilaan Lähi-idässä. Iranilla on edelleen kyky vastaiskuihin.

Luotettava tiedonsaanti Iranista jatkuu vaikeana, koska maan tietoliikenneyhteyksiä on rajoitettu. Arviot alkuvuoden mielenosoituksissa kuolleiden lukumäärästä liikkuvat useissa tuhansissa. Suomen näkökulmasta on tärkeää tukea Iranin kansalaisia ja vedota heidän ihmisoikeuksiensa toteutumisen puolesta. Muutoksen Iranissa tulisi olla rauhanomainen ja iranilaisten itsensä johtama.

Suomi puhutteli 13.1. Iranin va. asianhoitajan vaatien Iranin hallinnolta väkivaltaisuuksien lopettamista. Suomi oli jo aiemmin vedonnut korkeimmalla tasolla presidentti Stubbin toimesta Iranin hallintoon, jotta se pidättäytyy väkivaltaisuuksista omia kansalaisiaan kohtaan ja kunnioittaa ilmaisunvapautta sekä

oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen. Suomi on myös osana EU:n yhteistä lausuntoa 9.1. vaatinut Irania noudattamaan sen kansainvälisiä velvoitteita ja takaamaan kansalaisten sananvapaus, kokoontumis- ja yhdistymisvapaus sekä vapaa tiedonsaanti, mukaan lukien internetyhteyksien palauttaminen. Suomi on myös tukenut pakotteiden lisäämistä Iranin hallintoa kohtaan.